

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?

Vrchní soud v Praze se nedávno opakovaně zabýval otázkou přičitatelnosti jednání třetí osoby (uměle vytvořeného SPV pro aktivity dlužníka) dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti. Jeho rozhodovací praxe však přinesla nejednotné závěry. Zatímco některé senáty akcentují faktickou kontrolu dlužníka nad plněním prostřednictvím právnické osoby, jiné vycházejí z majetkové autonomie právnických osob. Do úvah přitom vstupuje i korektiv zákazu zneužití práva.

Skutkově se jednalo o situaci, kdy klienti svěřovali dlužníkovi finanční prostředky na základě smluv o správě investovaných prostředků. Dlužník smlouvy uzavíral vlastním jménem a zpočátku byly peníze zasílány přímo na jeho osobní účet. S rostoucím objemem spravovaných prostředků však dlužník založil společnost s ručením omezeným, v níž vystupoval jako jediný jednatel a společník. Tato společnost nevyvíjela žádnou vlastní podnikatelskou (investiční) činnost a její účet dlužník využíval postupem času pro všechny finanční operace ve vztahu ke klientům (ať už šlo o přijímání vkladů, nebo jejich výplaty). Sám dlužník, jako fyzická osoba však i nadále vystupoval jako správce vkladů.

V rámci insolvenčního řízení vedeného vůči dlužníkovi, coby fyzické osobě, insolvenční správce napadl jako neúčinné několik desítek výplat vkladů provedených ze strany uměle vytvořeného SPV.

Názory senátů Vrchního soudu v Praze se na výše nastíněnou otázku diametrálně liší.[\[1\]](#)

Podle jednoho jde o jednání přičitatelné dlužníkovi. Vyšel přitom z toho, že dlužník byl jediným společníkem a jednatelem společnosti, měl nad ní plnou kontrolu a prostřednictvím jejího účtu fakticky plnil své vlastní závazky vůči klientům. Společnost přitom sloužila pouze jako nástroj k nakládání s prostředky klientů na základě pokynů dlužníka, a proto bylo možné považovat takové platby za hospodaření s majetkem dlužníka.[\[2\]](#) Nadto jiný senát považoval využívání účtu společnosti ovládané dlužníkem k výplatám klientům za zneužití práva ve smyslu § 8 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**občanský zákoník**“), neboť tím dlužník obcházel právní úpravu investičních společností a investičních fondů a „skrýval“ majetek mimo dosah případných věřitelů. I z tohoto důvodu provedené platby posoudil jako dlužníkovi přičitatelné právní jednání, přičemž zdůraznil, že opačný závěr by fakticky legitimizoval vyvádění majetku prostřednictvím „prázdných“ společností.[\[3\]](#)

Naopak v jiných rozhodnutích senáty zdůraznily formální oddělenost majetku společnosti a dlužníka jako dvou odlišných právních subjektů a uzavřely, že samotná skutečnost, že dlužník dal k provedení plateb pokyn a společnost ovládal, nepostačuje k závěru, že jde o jeho právní jednání. Platby provedené z účtu společnosti tak nelze bez dalšího přičítat dlužníkovi a nemohou proto být posuzovány jako neúčinné právní jednání.[\[4\]](#)

Není pochyb o tom, že obecně nelze podle § 235 a násl. zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**insolvenční zákon**“) odporovat právnímu jednání třetí osoby. Judikatura Nejvyššího soudu však již dříve dovodila, že za určitých

okolností může být za právní jednání dlužníka považováno právě i jednání třetí osoby, jestliže má svůj původ v pokynu dlužníka. Takové jednání je přitom nezbytné zkoumat ve všech jeho souvislostech.[\[5\]](#)

Podle § 1936 odst. 1 občanského zákoníku platí, že věřitel musí přijmout plnění, které mu se souhlasem dlužníka nabídne třetí osoba. To neplatí, je-li plnění vázáno na osobní vlastnosti dlužníka.

Souhlas dlužníka s takovým plněním lze v posuzované věci dovést přinejmenším konkludentně, a to ze skutečnosti, že dlužník jako jediná osoba oprávněná jednat za společnost v předmětné době uděloval pokyny k provedení předmětných plateb a současně disponoval oprávněním nakládat s prostředky na jejím účtu.

Pokud tedy společnost se souhlasem a na základě pokynu dlužníka plnila přímo na dluhy dlužníka vůči jeho věřitelům (klientům), jejich splněním došlo k jejich zániku.[\[6\]](#) Současně společnosti vznikla nová práva vůči dlužníkovi, jejichž existence a právní základ byly závislé na vztahu mezi dlužníkem a společností. Pokud to vztah mezi ní a dlužníkem umožňoval, měla možnost si tyto nové nároky přihlásit do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka (např. z titulu bezdůvodného obohacení, pokud by tomu odpovídal vztah mezi společností a dlužníkem).

Nutno v této souvislosti také připomenout, že společnost neplnila své dluhy, ale dluhy dlužníka. Plnění poskytnuté na základě určitého právního důvodu mezi dvěma subjekty (dlužníkem a klienty) na bankovní účet třetí osoby (společnosti), vymezený coby platební místo, totiž nelze podle Nejvyššího soudu pokládat za bezdůvodné obohacení majitele tohoto účtu (společnosti) na úkor osoby peníze zasílající (klientů). Zaplacení určité částky na účet třetí osoby (společnosti) u peněžního ústavu, představující sjednané platební místo, s úmyslem dostát smluvenému závazku je totiž třeba pokládat za plnění druhé smluvní straně, nikoli majiteli účtu (společnosti). Taková platba nezakládá právní vztah mezi osobou zasílající peníze (klienty) a majitelem účtu (společností) a v důsledku její realizace v podstatě nabývá plnění osoba odlišná od subjektu, pro nějž byl zřízen bankovní účet.[\[7\]](#)

Některými senáty Vrchního soudu akcentovaná majetková autonomie právnických osob tedy nijak neodporuje tomu, že společnost mohla a splnila na pokyn dlužníka jeho dluhy. Tím spíše za situace, kdy podle výše uvedené judikatury Nejvyššího soudu byly finanční prostředky na účtu v podstatě majetkem dlužníka.

Prostřednictvím tohoto mechanismu dlužník tedy projevil vůli směřující k zániku svých dluhů, a to tak, že využil třetí osobu, která jednala na jeho pokyn a jejímž prostřednictvím ve smyslu § 1908 odst. 1 občanského zákoníku splnil dluhy svým klientům.

Bez pokynu dlužníka společnosti by přitom ke splnění jeho dluhů zřejmě nedošlo.

Obdobnou otázku posuzoval i Nejvyšší soud, a to rozsudkem ze dne 29. 2. 2024, sp. zn. 29 ICdo 107/2021. V tomto dovodil, že jestliže správce daně podle pokynu (žádosti) insolvenčního dlužníka použije daňový přeplatek na úhradu daňového nedoplatku (dluhu) jiného daňového dlužníka (společnosti v koncernu s insolvenčním dlužníkem), jde o právní jednání insolvenčního dlužníka.

S ohledem na všechny uvedené okolnosti máme za to, že lze jednání společnosti, které spočívá ve splnění dluhů dlužníka s jeho souhlasem a na jeho pokyn, považovat za právní jednání dlužníka, jež může být napadeno odpůřčí žalobou.

Opačný výklad by vedl k nepřijatelnému důsledku, kdy by dlužníci mohli snadno obcházet pravidla o neúčinnosti právních jednání tím, že by své dispozice realizovali prostřednictvím třetích osob. Jak správně uvedl Vrchní soud v Praze, takový postup by fakticky poskytoval návod, jak vyvést majetek z dosahu insolvenčního řízení, a to bez rizika jeho napadení.[\[8\]](#)

Lucie Kačerová

Martina Majárová

[Kačerová advokáti s.r.o.](#)

Pařížská 127/20
110 00 Praha

Tel.: +420 775 232 176

E-mail: kacerova@kacerova.legal

---

[1] Přitom z hlediska právní jistoty je zásadně nezbytné, aby tatáž konkrétní otázka byla v různých řízeních posuzována totožně. (BERAN, Vladimír. § 13 [Legitimní očekávání]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, marg. č. 2.).

[2] Viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 11. 2025, č. j. 49 ICm 892/2025, 102 VSPH 712/2025-69, usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 11. 2025, č. j. 49 ICm 917/2025, 102 VSPH 833/2025-59, usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 1. 2026, č. j. 42 ICm 907/2025, 102 VSPH 711/2025-75 nebo usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 1. 2026, č. j. 31 ICm 939/2025, 102 VSPH 852/2025-55.

[3] Viz usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 1. 2026, č. j. 32 ICm 894/2025, 107 VSPH 720/2025-75.

[4] Viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 1. 2026, č. j. 42 ICm 753/2025, 103 VSPH 740/2025-169, usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 11. 2025, č. j. 32 ICm 1098/2025, 101 VSPH 708/2025-61, nebo usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 1. 12. 2025, č. j. 32 ICm 961/2025, 104 VSPH 854/2025-62.

[5] Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9.2025, sp. zn. 29 ICdo 205/2023.

[6] Srov. POROD, Jakub. § 1936 [Plnění za jiného]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, marg. č. 7.

[7] Viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 11. 2021, sp. zn. 28 Cdo 2591/2021.

[8] Viz usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 1. 2026, č. j. 32 ICm 894/2025, 107 VSPH 720/2025-75.

Další články:

- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolvenční při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenční – judikaturní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)